

D'aquella pols, aquest fangar

Eva Navarrete
Maria Forns
Sal-CUP
Les Franqueses
@CUPFranqueses

El juliol de 2021 el ple municipal de les Franqueses va aprovar una moratòria d'un any per tirar endavant una modificació puntual del pla general que protegís el sòl agrari, o així es va dir. Un any després, ens hem trobat amb un avanç de modificació que, com a mínim, sacrifica a l'especulació més de la quarta part de la superfície agrària del municipi.

És habitual en aquest ajuntament esgotar els terminis i incloure punts d'urgència a l'ordre del dia o convocar plens extraordinaris per culpa d'una mala planificació de la feina. Així, no es va començar a treballar en la modificació fins que ja havia transcorregut bona part de l'any de moratòria i es va fer tot el procés contra rellotge, amb el consegüent resultat maldestre i irresponsable.

MÉS DE 20 ANYS D'INCOMPLIMENTS I DE DESÍDIA

És habitual també a les Franqueses incomplir compromisos i acords en matèria ambiental i en política agroforestal.

L'any 1997 l'anomenat *conveni del gas* entre l'Ajuntament de les Franqueses i els afectats pel traçat del gasoducte les Franqueses - la Garriga recollia el compromís de redactar un pla especial per al sòl no urbanitzable i prohibir-hi instal·lacions, infraestructures i altres usos que reduïssin o afectin de manera greu el sòl agrari, excepte que siguin necessaris per al sector agrícola i ramader. Aquest conveni encara és vigent, però el pla especial no s'ha redactat mai.

L'any 2002 el Pla d'Acció Ambiental de les Franqueses incloïa com a propostes d'acció (3.5.4 i 3.5.5) la creació de programes de promoció per a la instal·lació (industrial, particular i municipal) d'infraestructures per a l'aprofitament d'energies renovables, especialment solar tèrmica i fotovoltaica. Que sapiguem, no s'ha fet cap programa de promoció (només una tímida rebaixa de l'IBI arran d'una proposta més ambiciosa del Grup Municipal Sal-CUP el 2019, el 2020 i el 2021).

El 2005 l'estudi "Estructuració de la informació i anàlisi socioeconòmica del sector agrari de les Franqueses del Vallès", que porta el segell del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat i de l'Ajuntament de les Franqueses, proposa un seguit de línies estratègiques per al desenvolupament agrícola, entre les quals: 1. Donar a conèixer la importància del patrimoni agrari del municipi a les administracions competents en planificació territorial i a la ciutadania; 2. Preservar la integritat del territori davant el risc d'urbanització i de fragmentació; o 5. Afavorir la viabilitat tècnica i econòmica de les explotacions i incentivar el relleu generacional. No sabem que des d'aleshores s'hagi fet res per donar a conèixer el patrimoni agrari, ni per preservar la integritat del territori ni per afavorir la viabilitat de les explotacions.

L'any 2008 les Franqueses va signar el Pacte d'alcaldes per l'energia i el clima, que incloïa el compromís d'elaborar un pla d'acció per reduir un 20% les emissions de gasos d'efecte hivernacle abans de 2020 i de fer un seguiment de la implantació del pla. No obstant això, quan el setembre del 2021 l'equip de govern va portar al ple la renovació del pacte, no va saber aportar cap dada sobre aquest seguiment ni va saber respondre les preguntes de l'oposició sobre el grau de compliment de l'objectiu de reducció d'emissions.

El març del 2021 el ple municipal va aprovar una proposta de Sal-CUP que contenia l'acord de "declarar les Franqueses municipi lliure de parcs solars fotovoltaics en terreny agrícola" i una proposta d'IEC que incloïa el compromís de buscar "els

És irresponsable que l'endarreriment en el foment de l'autoconsum s'acabi resolent en detriment del sòl agrari

mecanismes perquè les zones de potencial valor agrari i ecològic es protegeixin i defineixin com a emplaçaments no viables per a la implantació d'energies renovables" i el d'apostar "per la utilització de cobertes en sòl industrial i per espais ja alterats per altres intervencions o sense afectació ambiental i agrícola".

El maig de 2022, les entitats reunides a Can Prat, atenent a la convocatòria per participar en el procés d'elaboració de la modificació puntual del pla general, expressen l'opinió unànime que la terra és per produir aliments i que les grans plantes de producció d'energia no han d'ocupar terreny agrari mentre hi hagi altres espais disponibles.

Malgrat això, el document que es porta al Consell de la Pagesia no inclou entre les tres propostes la de protegir tot el sòl agrari. És a dir que no només es contravé el reglament del Consell en no demanar-li un informe previ en un tema que afecta el sector, sinó que es limita la participació d'aquest òrgan en exposar-li unes propostes ja elaborades.

El document d'avanç de la modificació s'acaba de pressa i corrents i es porta a aprovació en un ple extraordinari aquest juliol passat, just abans que s'acabés la moratòria.

SOBREN ARGUMENTS; FALTA VOLUNTAT POLÍTICA

De les tres propostes que presenta l'avanç de modificació, la menys nociva per al sector –greument nociva tanmateix– sacrifica a l'especulació més de la quarta part de la superfície agrària del municipi. Si el document no preveu protegir la totalitat de l'espai agrari no és per falta d'arguments tècnics i legals en què basar-se, sinó per falta de voluntat política.

El 2019 la Llei dels Espais Agraris recull en el preàmbul l'advertència del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre "la fragilitat en què es troben els espais agraris periurbans", la necessitat de

considerar el sòl agrícola "com a recurs limitat i patrimoni comú de difícil recuperació una vegada destruït" i la proposta de "donar estabilitat al sòl agrari periurbà mitjançant instruments i mecanismes que la garanteixin, reduint al màxim la pressió urbanística i els usos aliens a l'activitat agrària".

La primera edició del Mapa de capacitat agrològica dels sòls de Catalunya estableix que no s'han d'admetre instal·lacions de parcs fotovoltaics en els sòls d'interès agrari elevat. Alguns estudis previs han ressaltat la funció paisatgística i social del mosaic agroforestal del Vallès i han avançat que els terrenys on es produeixen conreus especialitzats (com la mongeta del ganxet) s'haurien de qualificar com a terres de primera per la seva funció de producció d'aliments de qualitat.

El decret 16/2019 de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables inclou com un dels criteris específics "la no-afectació significativa de sòls de valor agrològic alt o d'interès agrari elevat". El decret 5/2022 de mesures urgents per pal·liar els efectes de la guerra d'Ucraïna recull la necessitat de fer compatibles la producció d'aliments per a autoabastament amb la transició energètica.

En el mateix sentit s'ha publicat recentment una declaració conjunta impulsada per diverses entitats i col·legis professionals (economistes, enginyers agrònoms...) per demanar que Catalunya no perdi més superfície agrícola per a la instal·lació d'energia fotovoltaica per evitar agreujar encara més la dependència alimentària del país (avui, a Catalunya "es produeix aproximadament menys de la meitat del que es consumeix").

No hauríem d'acceptar ocupar sòl agrícola sense estar segurs que en cobertes i espais degradats no es pot generar l'energia que necessitem, però a les Franqueses no s'ha fet encara cap estudi acurat de les necessitats energètiques del municipi, ni tampoc de la capacitat de producció en cobertes i altres espais ja modificats. No podem donar prioritat a la producció d'energia i perjudicar la producció d'aliments. No podem prioritzar la sobirania energètica en detriment de la sobirania alimentària.

És irresponsable que l'endarreriment en el foment de l'autoconsum en zones residencials i industrials s'acabi resolent en detriment del sòl agrari i es perjudiqui el conjunt de la població en benefici d'interessos privats allunyats i especulatius.